

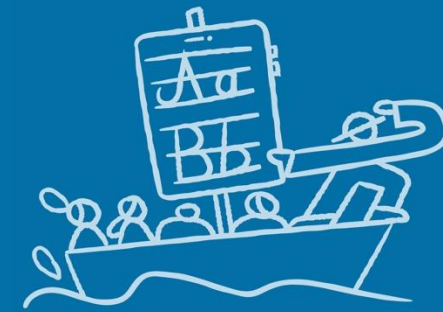
Verankering van werken met open leermateriaal

Maartje Kaag, Shirien Nayeri & Robert Schuwer

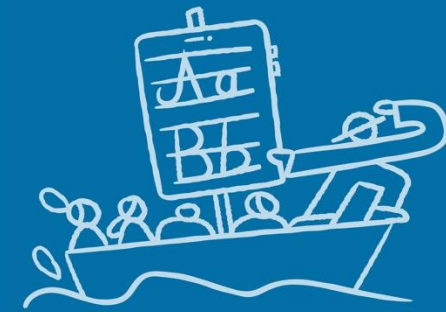
Een vliegende start met open leermateriaal.

Aanleiding

- Groei in werken met open leermaterialen (Tlili et al, 2020)
- Vaak geïnitieerd met een project, extern gefinancierd
- Na afloop geen vervolg (Orr et al, 2015)
 - Ontwikkelde open leermaterialen verliezen hun waarde
- Pilotprojecten moeten hun activiteiten en resultaten borgen

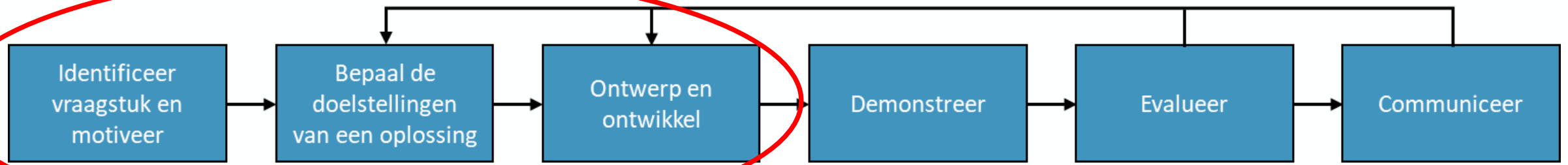
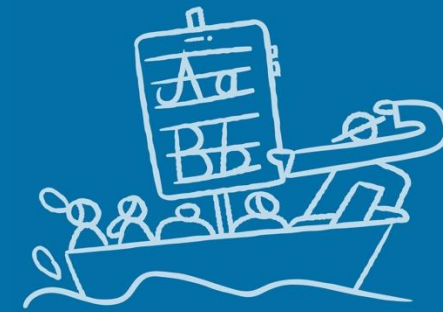
Vraagstelling

Op welke wijze
kan werken met
open leermateriaal
verankerd worden
in een school?

Methodologie

- Instrumentontwikkeling
- Design Science Research (Peppers et al, 2007)
- De eerste drie fasen zijn doorlopen

Aanpak

- Bestaand instrument met activiteiten en maatregelen als basis genomen
 - Tool met strategieën voor verankering (verduurzaming/borging)
 - Rapport (Van Rossum et al, 2025)
 - Verzameld uit de projecten van de Stimuleringsregeling Open en online onderwijs
 - Aangepast voor funderend onderwijs
- Literatuurstudie voor onderbouwing en uitbreiding
 - Metastudie van (Aksoy et al, 2025)
- Analyse van verslagen van ~80 pilotprojecten van IOL
 - Uitbreiding van de verzameling strategieën

Resultaat

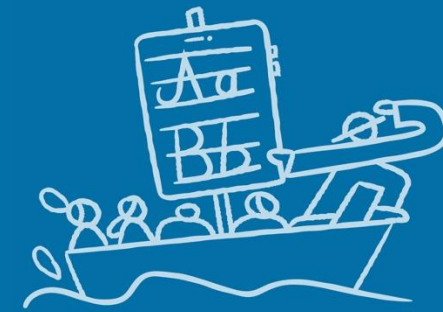
- Verzameling van activiteiten en maatregelen
- Geordend naar twee dimensies
 - Aandachtsgebieden (dezelfde als die uit het Groeikompas): Visie & beleid, Cultuur, Facilitering, Professionalisering, Infrastructuur, Onderwijs, Kwaliteit en Samenwerking
 - Typering: Wat, Hoe, Invulling van het HOE
- Tool in Wikiwijs Maken
 - Nu nog in Excel

Voorbeeld

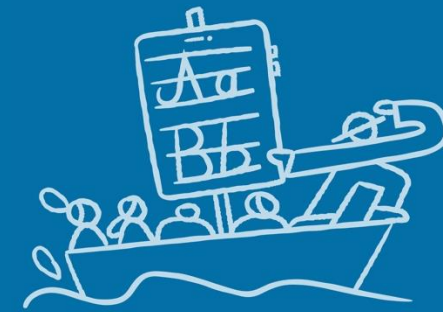
- Aandachtsgebied: Cultuur
- Typering
 - Wat: bewustwording kweken
 - Hoe: meer bewustzijn kweken over rechtenvrije afbeeldingen
 - Invulling van Hoe: Lijst van websites met rechtenvrije afbeeldingen maken
- Bij een Wat kunnen meerdere Hoe horen
- Bij een Hoe kunnen meerdere Invulling van Hoe horen
- Een (Invulling van) Hoe kan bij meerdere aandachtsgebieden horen

Groeikompass vs Verankeringswijzer

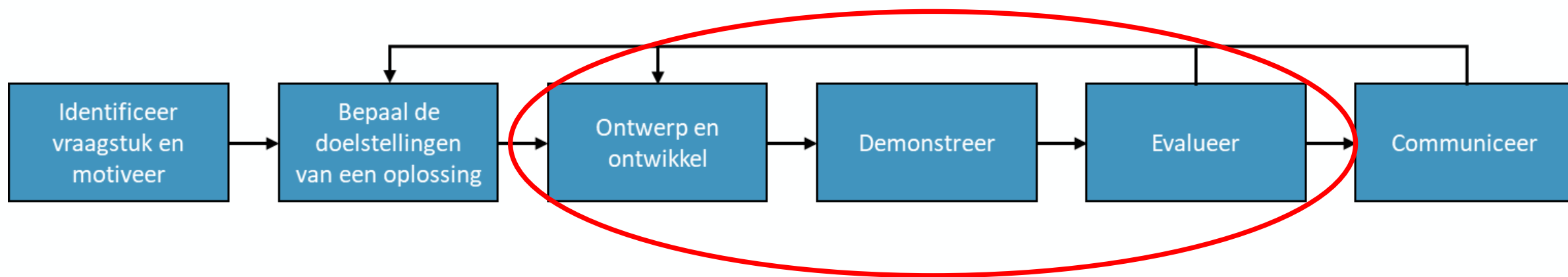
- Groeikompass geeft richting
 - WAT moet er gebeuren om groei in werken met open leermaterialen te realiseren?
- Verankeringswijzer geeft invulling aan de richting
 - HOE kun je invulling geven aan de richting die het Groeikompass aangeeft?

Twee vraagstukken

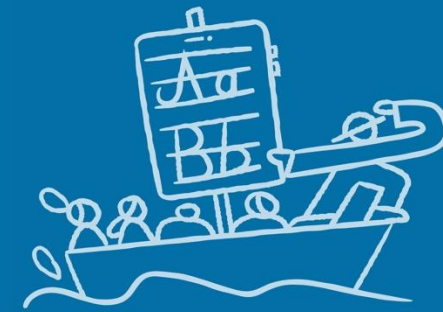
1. Hoe kan het instrument in de praktijk gebruikt worden?
 - *Welke ondersteuning is nodig om de Verankeringswijzer effectief in te zetten bij het formuleren van een plan voor verankering van werken met open leermaterialen?*
2. Welke effecten hebben de te nemen maatregelen voor de verankering op langere termijn?

Aanpak

- Vijf pilotscholen
 - Variatie in sector, leerjaar en invulling van werken met open leermateriaal

Te nemen stappen

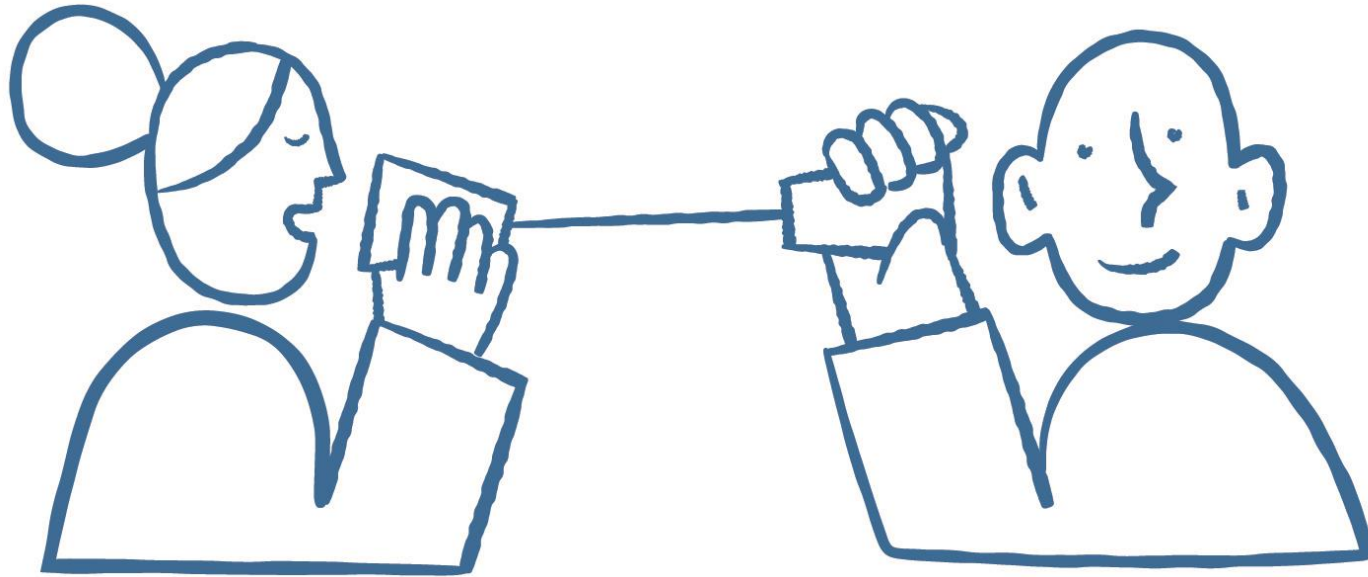

- Startmeting (nulsituatie) via invullen Groeikompas
- Inzet van verankerstrategieën
Op basis van het plan van aanpak worden passende verankerstrategieën geselecteerd uit de Verankeringswijzer.
- Plan van aanpak
Er wordt gewerkt aan minimaal twee aandachtsgebieden voor werken met open leer materiaal.
 - *Visie & Beleid* is hierbij altijd één van de focusgebieden.
 - Er wordt uitgewerkt hoe de verankerstrategieën worden toegepast.
- Begeleiding
Gedurende het traject ontvangt elk schoolteam beperkte maatwerkondersteuning (circa 10 uur per school).
- Eindmeting en reflectie
Geeft antwoorden op de onderzoeksvragen

Discussie

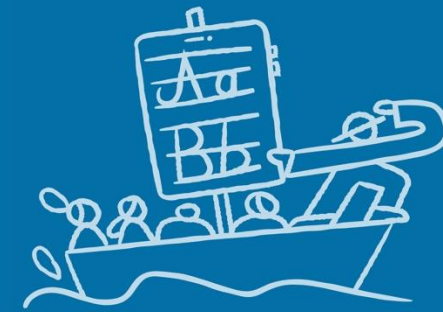
- Zijn er vragen over dit onderzoek?
- Hebben jullie suggesties?

Mail naar: m.kaag@kennisnet.nl, s.nayeri@openleermateriaal.nl of
r.schuwer@openleermateriaal.nl

Website: openleermateriaal.nl

Colofon

Deze presentatie is gepubliceerd onder een [Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International](https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/) licentie

Verwijs naar dit werk bij hergebruik als volgt:

Kaag, M., Nayeri, S., & Schuwer, R. (2026, Mei 13). *Verankering van werken met open leer materiaal* [PowerPoint]. Impuls open leer materiaal.

Afbeeldingen

Schoolbord: [Handschrift op een schoolbord](#) door Marco Verch onder [Creative Commons Naamsvermelding 2.0](https://creativecommons.org/licenses/by-sa/2.0/)

Referenties

Aksoy, D. A., Kurşun, E., & Zawacki-Richter, O. (2025). Factors affecting the sustainability of open educational resource initiatives in higher education: A systematic review. *Review of Education*, 13(1). <https://doi.org/10.1002/rev3.70029>

Orr, D., Rimini, M., & van Damme, D. (2015). *Open educational resources: A catalyst for innovation*. OECD Publishing. DOI: <https://doi.org/10.1787/9789264247543-en>

Tlili, A., Nascimbeni, F., Burgos, D., Zhang, X., Huang, R., & Chang, T. (2020). The evolution of sustainability models for open educational resources: Insights from the literature and experts. *Interactive Learning Environments*, 31(3), 1421-1436. <https://doi.org/10.1080/10494820.2020.1839507>

Van Rossum, L., Schuwer, R., & Moes, S. (2025). *Verduurzamingsstrategieën voor open leer materialen. Over blijven de waarde en borging*. SURF. <https://openonlineonderwijs.surf.nl/verduurzamingsstrategieen-voor-open-leer-materialen/>